

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΤΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ**

ΣΕ Α΄ ΕΛΑΣΣΟΝΑ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ

Συνεδρίασε δημόσια, στις ..., με την εξής σύνθεση: Ιωάννης Σαρμάς, Πρόεδρος, Σωτηρία Ντούνη, Γεωργία Μαραγκού, Μαρία Αθανασοπούλου, Ευαγγελία-Ελισάβετ Κουλουμπίνη, Αντιπρόεδροι, Δημήτριος Πέππας, Αγγελική Μυλωνά, Δέσποινα Τζούμα, Κωνσταντίνος Παραθύρας, Κωνσταντίνος Κρέπης, Γεωργία Παπαναγοπούλου, Νικολέτα Ρένεση, Δημήτριος Κοκοτσής, Ιωάννης Βασιλόπουλος και Νικόλαος Βόγκας, Σύμβουλοι, εκτός από τους Κωνσταντίνο Εφεντάκη και Δημήτριο Τσακανίκα, Συμβούλους, που είχαν κώλυμα. Από τους ανωτέρω οι Σύμβουλοι Δημήτριος Κοκοτσής, Ιωάννης Βασιλόπουλος και Νικόλαος Βόγκας μετείχαν ως αναπληρωματικά μέλη. Γραμματέας η Ελένη Αυγουστόγλου, Επίτροπος του Ελεγκτικού Συνεδρίου στην Υπηρεσία.

Γενικός Επίτροπος Επικρατείας: Σταμάτιος Πουλής.

Για να δικάσει την από 28 Απριλίου 2021 (ΑΒΔ .../28.4.2021) αίτηση αναίρεσης του ..., κατοίκου ..., με ΑΦΜ ..., ο οποίος παραστάθηκε διά του πληρεξουσίου δικηγόρου του Δημητρίου Φινοκαλιώτη (ΑΜ/ΔΣΘ),

κατά του Ελληνικού Δημοσίου, νομίμως εκπροσωπούμενου από τον Υπουργό Οικονομικών, ο οποίος παραστάθηκε διά δηλώσεως του άρθρου 231 παρ. 1 του ν. 4700/2020 του Νομικού Συμβούλου του Κράτους Δημητρίου Μακαρονίδη, και

κατά του οργανισμού τοπικής αυτοδιοίκησης α΄ βαθμού Δήμου Θεσσαλονίκης, όπως εκπροσωπείται νόμιμα, που εδρεύει στη Θεσσαλονίκη (οδός Β. Γεωργίου 1Α), με ΑΦΜ, ο οποίος παραστάθηκε διά του πληρεξουσίου δικηγόρου του Δημητρίου Στράνη (ΑΜ/ΔΣΑ).

Με την αίτηση αυτή επιδιώκεται η αναίρεση της 2465/2020 απόφασης του VII Τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Κατά τη συζήτηση που ακολούθησε το Δικαστήριο άκουσε :

Τον πληρεξούσιο δικηγόρο του αναιρεσείοντος, ο οποίος ζήτησε την παραδοχή της αίτησης.

Τον εκπρόσωπο του Ελληνικού Δημοσίου, ο οποίος ζήτησε την απόρριψη της αίτησης.

Τον πληρεξούσιο δικηγόρο του αναιρεσίβλητου Δήμου, ο οποίος ζήτησε την απόρριψη της αίτησης. Και

Τον Γενικό Επίτροπο της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο, ο οποίος πρότεινε να γίνει δεκτή εν μέρει η αίτηση, να διακρατηθεί και να απορριφθεί η έφεση.

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση το Δικαστήριο, με την παρουσία του Γεωργίου Καρασαββίδη, Προϊσταμένου Τμήματος, που αναπληρώνει νόμιμα τη Γραμματέα που ελλείπει, συνήλθε στις ... σε διάσκεψη, με Προεδρεύουσα την Αντιπρόεδρο και ήδη Πρόεδρο του Δικαστηρίου Σωτηρία Ντούνη και παρόντες τους δικαστές που έλαβαν μέρος στη συζήτηση της υπόθεσης, εκτός από τον Πρόεδρο Ιωάννη Σαρμά που αποχώρησε από την Υπηρεσία μετά τη λήξη της τετραετούς θητείας του στη θέση αυτή, τις Γεωργία Μαραγκού και Ευαγγελία-Ελισάβετ Κουλουμπίνη, Αντιπροέδρους, καθώς και τις Αγγελική Μυλωνά και Γεωργία Παπαναγοπούλου, Συμβούλους, που απουσίαζαν λόγω κωλύματος (άρθρο 293 παρ. 3 του ν. 4700/2020) και τον Δημήτριο Κοκοτή, Σύμβουλο, που συμμετείχε στη συνεδρίαση ως αναπληρωματικό μέλος (άρθρο 18 παρ. 4 ν. 4820/2021), λαμβανομένου υπόψη ότι δεν ασκεί επιρροή η εντωμεταξύ επελθούσα προαγωγή της Προεδρεύουσας Αντιπροέδρου σε Πρόεδρο κατ' άρθρ. 293 παρ. 2 του ν. 4700/2020.

Άκουσε την εισήγηση του Συμβούλου Ιωάννη Βασιλόπουλου και

Αφού σκέφθηκε κατά τον νόμο

Αποφάσισε τα εξής:

1. Η υπό κρίση αίτηση κατά της 2465/2020 απόφασης του Δευτέρου (πρώην VII) Τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου, για την οποία έχει καταβληθεί το προβλεπόμενο από τον νόμο παράβολο (βλ. το ... ηλεκτρονικό παράβολο της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων), έχει ασκηθεί εμπρόθεσμα και κατά τα λοιπά νομότυπα. Επομένως, είναι τυπικά δεκτή και πρέπει να εξετασθεί ως προς τη βασιμότητα των λόγων της, όπως αναπτύσσονται με το από 11.1.2023 υπόμνημα του αναιρεσείοντος, που κατατέθηκε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 18.1.2023.

2. Με την .../15.4.2014 πράξη του Προϊσταμένου της Ομάδας Ελέγχου του Δήμου Θεσσαλονίκης Επιτρόπου του Ελεγκτικού Συνεδρίου καταλογίστηκε ο αναιρεσείων, ως συνευθυνόμενος, υπό την ιδιότητά του ως Δημάρχου Θεσσαλονίκης, αλληλεγγύως και εις ολόκληρον με άλλα πρόσωπα, με το ποσό των 7.511.299,30 ευρώ, πλέον νόμιμων προσαυξήσεων ποσού 6.534.830,39 ευρώ, ήτοι με το συνολικό ποσό των 14.046.129,69, που φέρεται ότι αντιστοιχεί σε έλλειμμα στη διαχείριση του Δήμου Θεσσαλονίκης, κατά το οικονομικό έτος 2006.

3. Με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση έγινε εν μέρει δεκτή η από 25.7.2014 έφεση του ήδη αναιρεσείοντος κατά της ως άνω .../15.4.2014 πράξης, η οποία μεταρρυθμίστηκε και περιορίστηκε το ποσό του καταλογισμού σε 4.394.733,81 ευρώ, πλέον προσαυξήσεων 3.823.418,41, ήτοι συνολικά σε 8.218.152,22 ευρώ, σε βάρος του, αλληλεγγύως και εις ολόκληρον με άλλα πρόσωπα, λόγω ελλείμματος, που διαπιστώθηκε στη διαχείριση του Δήμου

Θεσσαλονίκης, κατά το οικονομικό έτος 2006, προέρχεται από δαπάνες ασφαλιστικών εισφορών και κρατήσεων που εμφανίζονταν ότι αποδόθηκαν στο Ταμείο Υγείας Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων (ΤΥΔΚΥ), στο Ταμείο Ασφάλισεως Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων (ΤΑΔΚΥ) και στο Δημόσιο, χωρίς αυτό να επιβεβαιώνεται από τους δικαιούχους φορείς, και ανέρχεται σε 4.394.733,81 ευρώ, πλέον των αναλογουσών προσαυξήσεων, και για το οποίο κρίθηκε ότι ευθύνεται και αυτός (ήδη αναιρεσείων).

4. Το δικάσαν Τμήμα, όπως προκύπτει από την αναιρεσιβαλλόμενη απόφασή του, δέχθηκε ότι, ως προς το προαναφερόμενο έλλειμμα του Δήμου Θεσσαλονίκης, νομίμως καταλογίστηκε ο ήδη αναιρεσείων ως συνευθυνόμενος για την αποκατάστασή του, υπό την ιδιότητά του, του Δημάρχου Θεσσαλονίκης, το μεν διότι, με την .../31.1.2006 απόφασή του, είχε αναθέσει στον ... τη διαχείριση των ποσών των υπέρ τρίτων κρατήσεων, επιτρέποντάς του, μάλιστα, τη διενέργεια των σχετικών πληρωμών με μετρητά και χωρίς την προηγούμενη έκδοση χρηματικών ενταλμάτων, το δε επειδή, έχοντας αυτός ορίσει, με την ίδια απόφασή του, ότι ο έλεγχος των δικαιολογητικών απόδοσης των κρατήσεων θα διεξαγόταν στο τέλος του οικονομικού έτους και όχι ανά μήνα, όπως προβλέπεται στο άρθρο 48 του β.δ/τος της 17.5/15.6.1959 «Περί οικονομικής διοικήσεως και λογιστικού των Δήμων και Κοινοτήτων» (Α' 114), είχε δυσχεράνει τη διαπίστωση της μη γνησιότητας των παραστατικών που προσκόμιζε ο ... και, κατ' επέκταση, τον εντοπισμό του ελλείμματος. Το δικάσαν Τμήμα, στο πλαίσιο εξέτασης του προβληθέντος ισχυρισμού του τότε εκκαλούντος και ήδη αναιρεσείοντος ότι δεν μπορούσε να γνωρίζει ότι τα εκταμιευόμενα ποσά δεν αποδόθηκαν ποτέ στους δικαιούχους, εξαιτίας των ιδιαίτερων τεχνασμάτων που χρησιμοποιούσε ο ..., εξέτασε τη συγκαταλεγόμενη στα στοιχεία του φακέλου της υπόθεσης 184 - 185, 290, 539, 693, 775, 892, 1175, 1584/2014 απόφαση του Πενταμελούς Εφετείου Κακουρηγμάτων Θεσσαλονίκης, με την οποία ο ήδη αναιρεσείων καταδικάστηκε σε ποινή κάθειρξης δώδεκα (12) ετών, για το αδίκημα της απλής συνέργειας κατ' εξακολούθηση σε υπεξαίρεση στην υπηρεσία κατ' εξακολούθηση, και έκρινε ότι δεσμεύεται, σύμφωνα με τις αναλόγως εφαρμοστέες διατάξεις του άρθρου 5 παρ. 2 του Κ.Δ.Δ., ως προς το κριθέν με την άνω αμετάκλητη απόφαση του ποινικού δικαστηρίου, ως υπεξαηρεθέν με τη συνδρομή του ήδη αναιρεσείοντος ποσό των 394.733,81 ευρώ, το οποίο αντιστοιχεί στις εκταμιευθείσες και μη αποδοθείσες στους άνω φορείς δαπάνες, βάσει των οποίων προέκυψε το διαπιστωθέν έλλειμμα. Η αναιρεσιβαλλόμενη, στο πλαίσιο εξέτασης του ιδίου, περί έλλειψης υπαιτιότητας του αναιρεσείοντος, ισχυρισμού, παρέθεσε απόσπασμα από τις κρίσιμες αιτιολογίες της μνημονευόμενης καταδικαστικής απόφασης ως εξής: «(...) Ο πρώτος κατηγορούμενος ... υπηρετούσε από πολλών ετών (1991) ως μόνιμος υπάλληλος στο Τμήμα Εξόδων της Διεύθυνσης της Ταμειακής Υπηρεσίας του Δήμου Θεσσαλονίκης, εκτελώντας τα καθήκοντα του διαχειριστή των υπέρ τρίτων αποδοτέων κρατήσεων (...) Λόγω της ευφυΐας και της εμπειρίας, που εν τω μεταξύ

απέκτησε, αντελήφθη ότι ήταν δυνατή η υπεξαίρεση κάποιου μέρους από τα χρηματικά ποσά που διαχειριζόταν, δεδομένου ότι: α) οι αποδόσεις των κρατήσεων γίνονταν όχι μόνο με τραπεζικές επιταγές, αλλά και με μετρητά, β) ο ουσιαστικός έλεγχος (...) από τους αρμόδιους προς τούτο (...) ήταν ανύπαρκτος (...) Ο τρίτος κατηγορούμενος ... αναδείχθηκε Δήμαρχος Θεσσαλονίκης στις δημοτικές εκλογές του Οκτωβρίου 1998 (...) Ο δήμαρχος όρισε ως γενικό γραμματέα του δήμου, δηλαδή στην πλέον σημαντική και καίρια μετά τη δική του θέση, τον από πολλών ετών στενότερο συνεργάτη του, δεύτερο κατηγορούμενο ... (...) Μετά την εκλογή του ... (...) ο ... ενδιαφέρθηκε να γνωρίσει το περιβάλλον του νέου δημάρχου και να σταθμίσει τις διαθέσεις του για τον τρόπο λειτουργίας των οικονομικών υπηρεσιών του δήμου, ώστε να βεβαιωθεί αν μπορούσε να συνεχίσει να υπεξαιρεί χρήματα, όπως είχε αποφασίσει, χωρίς κίνδυνο να αποκαλυφθεί. Έτσι (...) συναντήθηκε με το ... (...) Ο Γενικός Γραμματέας (...) αναζητούσε μία πηγή στις οικονομικές υπηρεσίες του δήμου, από την οποία ο επιτήδειος υπάλληλος θα μπορούσε να «εκταμιεύσει» κάποια ποσά με προβαλλόμενο πρόσχημα την οικονομική ενίσχυση της δημοτικής παράταξης του ... «...». Ως τέτοιον γρήγορα, μετά την πρώτη γνωριμία τους, εντόπισε το διαχειριστή των υπέρ τρίτων κρατήσεων, πρώτο κατηγορούμενο..., η διαχείριση του οποίου προσφερόταν για το σκοπό αυτό (...) Στις συζητήσεις που είχαν οι ... και ... για τις «εκταμιεύσεις», συμφώνησαν ότι μερίδιο από αυτές θα έχουν και οι δύο πλευρές. Η συμφωνία στο ζήτημα αυτό τηρήθηκε, πλην δεν κατέστη δυνατό να εξακριβωθεί το ακριβές ποσοστό συμμετοχής της κάθε πλευράς στη «λεία», το οποίο πάντως ήταν μεγαλύτερο για την πλευρά του γενικού γραμματέα και του δημάρχου (...) γνώστης όλων των σχεδιαζομένων ήταν και ο δήμαρχος ... (...) ο ... (...) παρέλειψε ηθελημένα να διατάξει οποιοδήποτε έλεγχο στον τρόπο λειτουργίας της Ταμειακής Υπηρεσίας (...) παρέχοντας έτσι συνδρομή στον ... για την υπεξαίρεση που αυτός διέπραξε (...) αφού όπως προαναφέρθηκε λάμβανε μέρος των υπεξαιρεθέντων (...) Έτσι συνέχισε ο ... τις υπεξαιρέσεις του και μετά την 1.1.1999 μέχρι και το τέλος του 2007, παραδίδοντας παράλληλα (όπως είχε προσυμφωνηθεί) σημαντικό μέρος από τα κάθε φορά υπεξαιρούμενα χρήματα, μετά την ολοκλήρωση της πράξης, σε τακτά διαστήματα στο ... και ο τελευταίος ακολούθως μέρος αυτών που ελάμβανε στον τρίτο κατηγορούμενο ... (...) Παρόμοια με το ... ασυνήθιστη αγορά αυτοκινήτων, πέραν των αγορών ακινήτων, εμφάνισε κατά τη διάρκεια της θητείας του ως δημάρχου και ο ... (...) Τα κατατεθέντα (...) στους λογαριασμούς αυτούς [του ... και της συζύγου του] δεν φαίνεται να υπερβαίνουν κατά το επίδικο χρονικό διάστημα τα 3.000.000 ευρώ. Το συνολικό υπεξαιρεθέν ποσό κατά το διάστημα αυτό (1999 – 2007) (...) ανέρχεται στα 17.962.336 ευρώ. Είναι λοιπόν εμφανές ότι το μεγαλύτερο μέρος αυτών διοχετεύθηκε στους δεύτερο και τρίτο των κατηγορουμένων (...) Γνωρίζοντας λοιπόν ο κατηγορούμενος αυτός (...) ότι ένας υπάλληλος του Δήμου και συγκεκριμένα ο ... υπεξαιρεί εξακολουθητικά χρήματα από το ταμείο του Δήμου

και παρά ταύτα τον άφηνε ηθελημένα να παραλαμβάνει τα χρήματα σε μετρητά και στη συνέχεια να τα ιδιοποιείται σε όλο το προαναφερόμενο χρονικό διάστημα, αποφεύγοντας εξακολουθητικά να παρέμβει για να παρεμποδίσει το δράστη και να αποτρέψει την ιδιοποίηση, μολονότι ήταν σε θέση να το πράξει αποτελεσματικά και άμεσα είτε με την εντολή της παύσεως χορηγήσεως μετρητών είτε με επιστάμενο και καθημερινό έλεγχο της διαχειρίσεώς του, πρέπει, κατά την άποψη που επικράτησε στο δικαστήριο, αφού απορριφθούν οι ισχυρισμοί του (...) περί ανυπαρξίας ευθύνης του λόγω εκχωρήσεως και μεταβιβάσεως των σχετικών αρμοδιοτήτων (...) να κηρυχθεί αυτός ένοχος (...). Κατόπιν αυτών, το Τμήμα έκρινε ότι οι ενέργειες της ανάθεσης της διαχείρισης των ποσών των υπέρ τρίτων κρατήσεων στον ..., της ανοχής του εφοδιασμού του με μετρητά και της δυσχέρανσης του ελέγχου ήταν υπαίτιες και εντάσσονταν στο πλαίσιο της κοινής με τον ... δράσης, προς τον σκοπό της ιδιοποίησης των χρηματικών διαθεσίμων του Δήμου Θεσσαλονίκης.

5. Με το πρώτο σκέλος του πρώτου λόγου αναίρεσης προβάλλεται ότι, κατ' εσφαλμένη ερμηνεία του νόμου, το δικάσαν Τμήμα δέχθηκε ότι ο ανααιρεσείων φέρει την ιδιότητα του συνευθυνομένου. Τούτο διότι: α) Η γενική αρμοδιότητά του για την εποπτεία των υπηρεσιών του Δήμου Θεσσαλονίκης δεν αρκεί για να του προσδώσει την ιδιότητα αυτή. β) Δεν του αποδόθηκαν συγκεκριμένες ενέργειες εποπτείας, τις οποίες παρέλειψε αλλά η ευθύνη του θεμελιώθηκε αποκλειστικά στο γενικό καθήκον εποπτείας, που είχε ως Δήμαρχος. γ) Δεν είχε ουσιαστική ανάμειξη στη διαχείριση ούτε του αποδόθηκαν συγκεκριμένες διαχειριστικές πράξεις, που τέλεσε ή όφειλε να τελέσει, ώστε να προκύπτει συμμετοχή του στη διαχειριστική διαδικασία. δ) Δεν απέκτησε την ιδιότητα του συνευθυνομένου εκ μόνου του λόγου ότι ανέθεσε καθήκοντα διαχειριστή στον ... και όρισε ότι η υποβολή των παραστατικών στοιχείων πληρωμής των κρατήσεων στον Προϊστάμενο της Διεύθυνσης Ταμειακής Υπηρεσίας θα πραγματοποιείται στο τέλος κάθε οικονομικού έτους, αφενός διότι ο ορισμός υπαλλήλου και η τροποποίηση του χρόνου υποβολής των δικαιολογητικών δεν αποτελούν πράξεις διαχείρισης και αφετέρου διότι ο χρόνος υποβολής των δικαιολογητικών ορίζεται από τον νόμο και με δική του απόφαση δεν μπορούσε να τροποποιηθεί. ε) Δεδομένου ότι τα πιστοποιητικά απόδοσης των κρατήσεων ήταν παραποιημένα από τον ... η συχνότητα του ελέγχου δε θα μπορούσε να έχει εντοπίσει τη μη απόδοση των ποσών και ως εκ τούτου, έχει διακοπεί ο αιτιώδης σύνδεσμος μεταξύ της συμπεριφοράς του και της δημιουργίας του ελλείμματος. Και στ) Όσον αφορά στην ανοχή του εφοδιασμού του ... με μετρητά, στον νόμο δεν προβλεπόταν διαφορετικά, ενώ με αυτόν τον τρόπο λειτουργούσε η ταμειακή διαχείριση του Δήμου πριν αναλάβει Δήμαρχος. Παρ' όλα αυτά με τη σχετική απόφαση Δημάρχου έτους 2006 απέκλεισε τον ανωτέρω από τους διαχειριστές πληρωμών στους οποίους γινόταν η παράδοση των εισπράξεων κάθε πρωί ανάλογα με τις ανάγκες του Δήμου, ενώ σε όλες τις αποφάσεις Δημάρχου από το έτος 1999 έως το

έτος 2010 αναφερόταν ότι δεν πρέπει να γίνονται πληρωμές χωρίς χρηματικά εντάλματα.

6. Από τις διατάξεις του άρθρου 12 του ν.δ/τος 1264/1942 «Περί τροποποιήσεως και συμπληρώσεως των διατάξεων περί Οικονομικής Επιθεωρήσεως» (Α' 100) -που κυρώθηκε και διατηρήθηκε σε ισχύ με την 312/1946 πράξη του Υπουργικού Συμβουλίου (Α' 188)- σε συνδυασμό με τις διατάξεις των άρθρων 27 του Οργανισμού του Ελεγκτικού Συνεδρίου (π.δ. 774/1980, Α' 189) και 56 του ν. 2362/1995 «Περί Δημοσίου Λογιστικού, ελέγχου των δαπανών του Κράτους και άλλες διατάξεις» (Α' 247), όπως ίσχυαν κατά το κρίσιμο, εν προκειμένω, οικονομικό έτος 2006, και τις διατάξεις των άρθρων 114 παρ. 1 γ' και 115 παρ. α' και γ' του ισχύοντος κατά τον κρίσιμο χρόνο Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (π.δ. 410/1995, Α' 231, βλ. και άρθρο τέταρτο του ν. 3463/2006, Α' 114) συνάγονται τα εξής: α) Η παράλειψη άσκησης των εποπτικών καθηκόντων του Δημάρχου και η κατάδηλη ανοχή παρεκκλινουσών δημοσιολογιστικών ενεργειών και πρακτικών, για τις οποίες έχει επανειλημμένως και αρμοδίως ενημερωθεί και οι οποίες επιφέρουν ζημιογόνα για τον φορέα αποτελέσματα, συνεπάγεται τη δημοσίου δικαίου ενοχή του προς αποκατάσταση της δημοσιολογιστικής ζημίας που επιφέρουν, καθιδρύνοντας δημοσιολογιστική ευθύνη του, ως συνευθυνομένου. β) Από την παράλειψη, υπό τις ανωτέρω συνθήκες, παρέμβασής του για την αποτροπή συγκεκριμένων έκνομων ενεργειών ευλόγως συνάγεται σιωπηρή συναίνεσή του στη διεξαγωγή της έκνομης διαχειριστικής διαδικασίας. γ) Για την απόδοση στον Δήμαρχο της ιδιότητας του συνευθυνομένου και των συνεπαγόμενων ευθυνών, δεν απαιτείται η δράση του να εντάσσεται κατά νόμον σε ειδική διαδικασία παραγωγής πράξεων με δημοσιονομικές συνέπειες, αλλά αρκεί η διαπίστωση, διά της επαναλαμβανόμενης παράλειψής του να παρέμβει, της κατά τα ανωτέρω σιωπηρής συναίνεσής του, η οποία, δοθείσης της αρμοδιότητάς του να προΐσταται των υπηρεσιών και υπαλλήλων του Δήμου και να διασφαλίζει τη σύννομη διάθεση των πόρων του, εξομοιούται με άτυπη έγκρισή τους και, ως εκ τούτου, σύμπραξή του στη διεξαγωγή της διαχειριστικής διαδικασίας. δ) Η κατά τα ανωτέρω στοιχειοθετούμενη, έστω και ατύπως, έγκριση των έκνομων διαχειριστικών ενεργειών και η σύμπραξη στη διεξαγόμενη διαχειριστική διαδικασία συνιστά, ως εκ της θετικής επίδρασής της σε αυτήν αλλά και της αναγκαιότητάς της για την ολοκλήρωση της διαδικασίας, πρόσφορη αιτία για τη δημιουργία του ελλείμματος. Τούτο δε ανεξάρτητα από το αν μεταξύ της ανοχής αυτής και της δημιουργίας του ελλείμματος παρεμβάλλονται πράξεις ή παραλείψεις άλλων προσώπων που εμφανίζονται ως εγγύτερες αιτίες δημιουργίας του ελλείμματος, όταν, ως εν προκειμένω, οι χρονικά μεταγενέστερες πράξεις δεν είναι αυτοτελείς, αλλά συνιστούν αναμενόμενο και προβλέψιμο αποτέλεσμα των προηγηθεισών παραλείψεων, με αποτέλεσμα να στοιχειοθετούν αλυσίδα αιτιώδους διαδρομής, επιφέροντας από κοινού το ζημιογόνο αποτέλεσμα. Και ε) Η ειρημένη εποπτική

αρμοδιότητα του Δημάρχου, ως γενικής φύσεως, δεν εκχωρείται, έστω και αν, με βάση τις ειδικές διατάξεις, μεταβιβαστούν συγκεκριμένες αρμοδιότητές του σε άλλα όργανα. Συνεπώς, και στην περίπτωση αυτή, ο Δήμαρχος εξακολουθεί να έχει την υποχρέωση εποπτείας και ελέγχου των σχετικών υπηρεσιών και υπαλλήλων, διατηρώντας ακέραιη την ευθύνη για την αποκατάσταση της ζημίας που επέρχεται από την πλημμελή εκπλήρωση των καθηκόντων αυτών (βλ. ad hoc ΕλΣυν Ολ. 2014/2020, σκέψεις 6 έως 15).

7. Συνεπώς, κατ' ορθή ερμηνεία και εφαρμογή των ανωτέρω διατάξεων το δικάσαν Τμήμα έκρινε ότι ο αναιρεσείων συνευθύνεται για την αποκατάσταση του διαπιστωθέντος ελλείμματος, προκληθέντος διά της παραλείψεώς του να παρέμβει, ως όφειλε, προκειμένου να αποτραπεί η έκνομη διαχειριστική διαδικασία, ενώ τελούσε σε γνώση της παράνομης δράσης του ταμειακού διαχειριστήκαι έτι περαιτέρω διά της συνδρομής στη δράση του τελευταίου προς τον σκοπό ιδιοποίησης των χρηματικών διαθεσίμων του Δήμου, με την ανοχή στον εφοδιασμό τουμε μετρητά και τη διενέργεια των σχετικών πληρωμών με μετρητά, χωρίς την έκδοση χρηματικών ενταλμάτων και περαιτέρω ορίζοντας και αποδεχόμενος ότι ο έλεγχος των δικαιολογητικών απόδοσης των κρατήσεων εκνόμως θα διεξαγόταν στο τέλος του οικονομικού έτους και όχι ανά μήνα. Οι ανωτέρω αναφερθείσες παραδοχές πραγματικών περιστατικών από την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση αρκούσαν για την κατ' ορθή νομική κρίση θεμελίωση της παράνομης και υπαίτιας συμπεριφοράς του ήδη αναιρεσειόντος, και του αιτιώδους συνδέσμου της συμπεριφοράς αυτής με το διαπιστωθέν έλλειμμα, χωρίς να αποκλείεται ή να διακόπτεται ο αιτιώδης αυτός σύνδεσμος προς το επελθόν αποτέλεσμα, εξαιτίας της παρεμβολής πράξεων ή παραλείψεων τρίτων προσώπων.

8. Με το δεύτερο σκέλος του πρώτου λόγου αναίρεσης και κατ' ορθή εκτίμηση αυτού, ο αιτών προβάλλει αυτοτελώς ότι, κατά πλημμελή εφαρμογή του νόμου, η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση δεσμεύτηκε από την 184-185, 290, 539, 693, 775, 892, 1175, 1584/2014 αμετάκλητη καταδικαστική απόφαση του Πενταμελούς Εφετείου Κακουργημάτων Θεσσαλονίκης, ως προς τις αξιολογικές κρίσεις της, σε σχέση με στοιχεία της υποκειμενικής υπόστασης των υπό κρίση αδικημάτων (γνώση παραβατικής συμπεριφοράς) και ως προς τη νομική υποχρέωση του Δημάρχου να επέμβει στη διαχείριση ώστε να αποτρέψει τις επίμαχες υπεξαίρέσεις.

9. Στο άρθρο 93 παρ. 1 του Συντάγματος ορίζεται: «1. Τα δικαστήρια διακρίνονται σε διοικητικά, πολιτικά και ποινικά και οργανώνονται με ειδικούς νόμους.», στο άρθρο 96 παρ. 1: «1. Στα τακτικά ποινικά δικαστήρια ανήκει η τιμωρία των εγκλημάτων και η λήψη όλων των μέτρων που προβλέπουν οι ποινικοί νόμοι» και στο άρθρο 98 παρ. 1: «Στην αρμοδιότητα του Ελεγκτικού Συνεδρίου ανήκουν ιδίως: (...) γ. Ο έλεγχος των λογαριασμών των δημόσιων υπολόγων και των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης (...) στ. Η εκδίκαση

διαφορών σχετικά με (...) με τον έλεγχο των λογαριασμών του εδαφίου γ'. (...)». Σύμφωνα δε με τις διατάξεις της παραγράφου 2 του άρθρου 5 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας (Κ.Δ.Δ., ν. 2717/1999, Α' 97), που, κατά τον κρίσιμο χρόνο έκδοσης της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, εφαρμόζοταν αναλογικά και στην ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου δίκη (άρθρο 123 του π.δ/τος 1225/1981, Α' 304, όπως ίσχυε μετά την αντικατάστασή του με το άρθρο 12 παρ. 2 του ν. 3472/2006, Α' 135, όπως αυτή αντικαταστάθηκε με τη διάταξη του άρθρου 17 του ν. 4446/2016, Α' 240, έναρξη ισχύος αυτής από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης στις 22.1.2016), οι οποίες, ανεξαρτήτως εάν καταλαμβάνουν, από άποψη διαχρονικού δικαίου, την ένδικη υπόθεση (πρβλ. ΣτΕ 1523/2018), θεσπίστηκαν με σκοπό τον σεβασμό του τεκμηρίου αθωότητας, σε εναρμόνιση με τη σχετική νομολογία του ΕΔΔΑ (βλ. την οικεία αιτιολογική έκθεση): «2. Τα δικαστήρια (...) [δ]εσμεύονται, επίσης, από τις αμετάκλητες καταδικαστικές αποφάσεις των ποινικών δικαστηρίων ως προς την ενοχή του δράστη (...)».

10. Η διάκριση των δικαιοδοσιών, μεταξύ αφενός των ποινικών δικαστηρίων, στα οποία ανήκει η τιμωρία των εγκλημάτων και της λήψης όλων των μέτρων που προβλέπουν οι ποινικοί νόμοι και του Ελεγκτικού Συνεδρίου αφετέρου, ως «ανωτάτου κριτή αλλά και θεματοφύλακα της δημοσιονομικής νομιμότητας» (Ολ. ΕλΣυν 1334/2023, σκ. 29), εισήχθη από τον συνταγματικό νομοθέτη με σκοπό την εξυπηρέτηση της αποτελεσματικότερης απονομής της δικαιοσύνης από τα δικαστήρια αυτά, ενόψει της διαφορετικής αποστολής τους που προσδιορίζεται από τη φύση των υποθέσεων τις οποίες κρίνουν. Η δικαιοδοσία, επομένως, του Ελεγκτικού Συνεδρίου να δικάζει υποθέσεις σχετικές με τον έλεγχο των λογαριασμών της διαχείρισης του δημοτικού, εν προκειμένω, χρήματος, κατά τις οποίες εγείρεται αίτημα δικαστικής προστασίας εμπλεκόμενου δημοσιονομικώς υπεύθυνου προσώπου, είναι ως εκ της αυτοτελούς στο Σύνταγμα θεσπίσεως αυτής, ανεξάρτητη κάθε συναφούς δικαιοδοσίας άλλων δικαιοδοτικών κλάδων και συνεπώς η άσκηση αυτής από το Ελεγκτικό Συνέδριο δεν είναι επικουρική ώστε να έπεται δικονομικά της διάγνωσης άλλου είδους ευθύνης από έτερο δικαιοδοτικό κλάδο, όπως τα ποινικά δικαστήρια (ΕλΣυν Ολ. 1390/2018). Κατά την έννοια δε του άρθρου 5 παρ. 2 του Κ.Δ.Δ. και υπό το πρίσμα της ασφάλειας δικαίου που επιβάλλει τον σεβασμό στο δεδικασμένο που μπορεί να προκύψει από αποφάσεις άλλων δικαιοδοτικών κλάδων, προκειμένου να αποφεύγεται η έκδοση αντιφατικών δικαστικών αποφάσεων, εφόσον η ποινική και η δημοσιονομική ευθύνη του αιτουμένου δικαστική προστασία προσώπου πηγάζει από το ίδιο βιοτικό συμβάν, το Ελεγκτικό Συνέδριο δεσμεύεται κατ' αρχήν από την αμετάκλητη καταδικαστική απόφαση του ποινικού δικαστηρίου, καθ' ο μέρος αφορά, αποκλειστικά, στα διαπιστωθέντα από αυτό πραγματικά περιστατικά, στα οποία θεμελιώνεται η ενοχή του δράστη, εφόσον, πάντως, η δημοσιονομική ευθύνη στηρίζεται και προϋποθέτει τα ίδια ακριβώς πραγματικά περιστατικά. Η

υποχρέωση, ωστόσο, αυτή του Δικαστηρίου δεν εξικνείται μέχρι του σημείου πλήρους υποκατάστασης της κρίσεως αυτού ως προς την επίλυση της δημοσιονομικής διαφοράς, διότι ως φυσικός δημοσιονομικός δικαστής δύναται να αξιολογεί τα πραγματικά αυτά περιστατικά ή να συνεκτιμά, ενδεχομένως, και άλλα, επί πλέον αυτών, υπό το πρίσμα της στοιχειοθέτησης της δημοσιονομικής ευθύνης, κατά τρόπο μάλιστα διαφορετικό από ό,τι εκτιμήθηκαν από το ποινικό δικαστήριο ως προς την ποινική ενοχή (ΕλΣυν Ολ. 1390/2018, 1856/2019, 1999/2020, πρβ. 599/2021).

11. Όπως προκύπτει από την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, το δικάσαν Τμήμα, θεμελίωσε την κρίση του, ότι ο αναιρεσείων τελούσε σε γνώση για την έκνομη διαχείριση του ..., απορρίπτοντας τον σχετικά προβαλλόμενο με την έφεση λόγο περί έλλειψης υπαιτιότητας, στις ακόλουθες, μεταξύ άλλων, παραδοχές της ποινικής απόφασης: α) Ο πρώην Δήμαρχος Θεσσαλονίκης είχε διορίσει Γενικό Γραμματέα του Δήμου τον ..., ο οποίος ήρθε σε συμφωνία με τον διαχειριστή πληρωμών των υπέρ τρίτων κρατήσεων..., να υπεξαιρεί ο τελευταίος χρηματικά ποσά του Δήμου και αυτά, στη συνέχεια, να διαμοιράζονται μεταξύ του ανωτέρω υπαλλήλου, του Γενικού Γραμματέα και του αναιρεσείοντος, β) ο αναιρεσείων, ως Δήμαρχος, παρέλειψε να διατάξει οποιοδήποτε έλεγχο στον τρόπο λειτουργίας της Ταμειακής Υπηρεσίας, γ) επέτρεπε στον ... να παραλαμβάνει τα χρήματα σε μετρητά και στη συνέχεια να τα ιδιοποιείται σε όλο το προαναφερόμενο χρονικό διάστημα, αποφεύγοντας εξακολουθητικά να παρέμβει για να παρεμποδίσει τον δράστη και να αποτρέψει την ιδιοποίηση, δ) ο ... συνέχισε τις υπεξαίρεσεις και μετά την 1.1.1999 μέχρι και το τέλος του έτους 2007, παραδίδοντας παράλληλα σημαντικό μέρος από τα κάθε φορά υπεξαιρούμενα χρήματα, μετά την ολοκλήρωση της πράξης, σε τακτά διαστήματα στον ... και ο τελευταίος ακολούθως μέρος αυτών που ελάμβανε στον ήδη αναιρεσείοντα. Οι ανωτέρω παραδοχές αφορούν σε αποδειχθέντα, κατά το ποινικό δικαστήριο, πραγματικά περιστατικά, στα οποία θεμελιώθηκε η ποινική ενοχή του αναιρεσείοντα και όχι σε αξιολογικές κρίσεις όπως εσφαλμένα προβάλλεται. Ακολούθως, το δικάσαν Τμήμα, όπως προκύπτει, προέβη σε δική του αξιολόγηση των προαναφερόμενων πραγματικών παραδοχών της ποινικής απόφασης, υπό το πρίσμα της στοιχειοθέτησης της δημοσιονομικής ευθύνης του αναιρεσείοντος, τις οποίες και αποδέχτηκε. Ειδικότερα το δικάσαν Τμήμα προκύπτει ότι συναξιολόγησε τις ανωτέρω δεσμευτικές, πραγματικές παραδοχές της ποινικής απόφασης, με αυτές που αποτέλεσαν τη βάση του καταλογισμού, δηλαδή την ανάθεση της διαχείρισης των ποσών των υπέρ τρίτων κρατήσεων στον ..., της ανοχής του εφοδιασμού του και πληρωμής με μετρητά και της δυσχέρανσης του ελέγχου και έκρινε, βάσει αυτών, ότι συντρέχει υπαίτια, δόλια συμπεριφορά του αναιρεσείοντος, προς τον σκοπό της ιδιοποίησης των χρηματικών διαθεσίμων του Δήμου Θεσσαλονίκης. Ως εκ τούτου, ορθώς εφαρμόστηκε η διάταξη του άρθρου 5 παρ. 2 Κ.Δ.Δ. απορριπτομένων των περί του αντιθέτου προβαλλόμενων ισχυρισμών.

12. Με τον δεύτερο λόγο αναίρεσης, ο αιτών προβάλλει ότι κατά παράβαση ουσιώδους τύπου της διαδικασίας, το Τμήμα, δεν εξέτασε τους σχετικούς με τον προβαλλόμενο λόγο έφεσης, περί έλλειψης υπαιτιότητας, ουσιώδεις πραγματικούς ισχυρισμούς του. Ειδικότερα, ενώπιον του Τμήματος ο αναιρεσείων είχε προβάλλει τα ακόλουθα: α) Λόγω των ιδιαίτερων τεχνασμάτων που χρησιμοποιούσε ο ... δε θα μπορούσε να γνωρίζει για τη μη απόδοση των υπέρ τρίτων κρατήσεων στους δικαιούχους. β) Ο συγκεκριμένος υπάλληλος υπεξαίρουσε χρήματα πριν αναλάβει Δήμαρχος ο αναιρεσείων. γ) Ουδείς είτε υπάλληλος είτε διοικητικός παράγων ενημέρωσε ποτέ τον αναιρεσείοντα για το συγκεκριμένο γεγονός. δ) Ουδεμία διαμαρτυρία εκ μέρους της αρμόδιας Δ.Ο.Υ. ή των ασφαλιστικών ταμείων έγινε ποτέ προς τον Δήμο παρά τη μη απόδοση των εκταμιευθέντων ποσών σε αυτούς. ε) Ο Δήμος Θεσσαλονίκης εμφανιζόταν φορολογικά και ασφαλιστικά ενήμερος και ως εκ τούτου δικαιολογημένα ο αναιρεσείων πίστευε ότι τα εκταμιευθέντα ποσά αποδίδονται στους δικαιούχους. στ) Στις ετήσιες εκθέσεις των Ορκωτών Λογιστών προς τον Δήμο Θεσσαλονίκης δεν είχε επισημανθεί ουδεμία οικονομική ατασθαλία. ζ) Το Ελεγκτικό Συνέδριο είχε κηρύξει ορθώς έχοντας τους λογαριασμούς του Δήμου για το έτος 2000. η) Ουδεμία παρατήρηση έγινε προς τον Δήμο κατά τον οικονομικό έλεγχο που διενήργησε το έτος 2003 το Υπουργείο Οικονομικών. θ) Ουδεμία παρατήρηση έγινε από την Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας προς τον Δήμο κατά τον έλεγχο νομιμότητας που ασκείται στις αποφάσεις του Δήμου ούτε από το Υπουργείο Εσωτερικών και το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους προς τα οποία διαβιβάζονταν κάθε έτος οι ισολογισμοί και ο έλεγχος της Ταμειακής Υπηρεσίας του Δήμου και οι σχετικές εγκρίσεις της Δημαρχιακής Επιτροπής και του Δημοτικού Συμβουλίου. Και ι) Το έτος 2008, οπότε και ενημερώθηκε, για πρώτη φορά, ο αναιρεσείων για τη μη νόμιμη δράση του ..., προέβη σε άμεσο χρόνο σε όλες τις δέουσες ενέργειες.

13. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι μη λήψη υπόψιν πραγματικού ισχυρισμού ιδρύει λόγο αναίρεσεως για παράβαση ουσιώδους τύπου της διαδικασίας (άρθρο 170 παρ. γ' ν. 4700/2020), μόνον εάν ο ισχυρισμός αυτός ασκεί ουσιώδη επιρροή στην έκβαση της δίκης, η βασιμότητά του δηλαδή θα μπορούσε να άρει ή να περιορίσει την ευθύνη των δημοσιονομικά υπευθύνων, δεν στοιχειοθετείται, όμως, ο λόγος αυτός αναίρεσεως, εάν το δικαστήριο που εδίκασε έλαβε υπόψιν του προταθέντα πραγματικό ισχυρισμό και τον απέρριψε ευθέως για οποιονδήποτε λόγο, τυπικό ή ουσιαστικό, αλλά και όταν το δικαστήριο αντιμετωπίζει και απορρίπτει στην ουσία εκ των πραγμάτων προβληθέντα τέτοιο ισχυρισμό, με την παραδοχή, ως αποδειχθέντων γεγονότων, αντιθέτων προς εκείνον που τον συγκροτούν (ΕλΣυν Ολ. 2121/2021, σκ. 40).

14. Εν προκειμένω, το δικάσαν Τμήμα απέρριψε τον προβληθέντα με την έφεση ισχυρισμό περί ελλείψεως υπαιτιότητας του ήδη αναιρεσείοντος, με την αιτιολογία που αναφέρεται στη σκέψη 11 της παρούσας, ήτοι, ότι οι ενέργειες της ανάθεσης της διαχείρισης των ποσών των υπέρ τρίτων κρατήσεων στον ..., της

ανοχής του εφοδιασμού του με μετρητά και της δυσχέρανσης του ελέγχου ήταν πράγματι υπαίτιες και εντάσσονταν στο πλαίσιο της κοινής με αυτόν δράσης, προς τον σκοπό της ιδιοποίησης των χρηματικών διαθεσίμων του Δήμου Θεσσαλονίκης. Ως εκ τούτου, οι πραγματικοί ισχυρισμοί που προέβαλλε ο νυν αναιρεσείων με την έφεσή του και επαναλαμβάνει με τον κρινόμενο λόγο αναίρεσης, κατ' εκτίμηση αυτού, ότι δεν λήφθηκαν υπόψη αν και ουσιώδεις, δεν δύνανται να κλονίσουν τις παραδοχές της αναιρεσιβαλλομένης, καθόσον η βασιμότητά τους δεν θα μπορούσε σε καμία περίπτωση να άρει ή να περιορίσει την ευθύνη αυτού. Ειδικώς δε, ως προς τον προβαλλόμενο με την έφεση ισχυρισμό ότι, λόγω των ιδιαιτέρων τεχνασμάτων που χρησιμοποιούσε ο ως άνω ταμειακός διαχειριστής, δεν θα μπορούσε ο αναιρεσείων να γνωρίζει την παράνομη δράση του, το δικάσαν Τμήμα έχει ήδη απορρίψει αυτόν κατ' ουσίαν. Συνεπώς, ο προβαλλόμενος λόγος αναίρεσης είναι απορριπτέος ως αβάσιμος στο σύνολό του.

15. Με τον τρίτο και τελευταίο λόγο αναίρεσης προβάλλεται ότι, κατ' εσφαλμένη ερμηνεία και πλημμελή εφαρμογή της συνταγματικής αρχής της αναλογικότητας και των διατάξεων του άρθρου 37 παρ. 1 του ν. 3801/2009 (Α' 163), το δικάσαν Τμήμα δεν εξάλειψε, άλλως δεν μείωσε τον επιβληθέντα σε βάρος του αναιρεσείοντος καταλογισμό.

16. Καθ' ο μέρος προβάλλεται εσφαλμένη εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 37 παρ. 1 του ν. 3801/2009, ο λόγος είναι απορριπτέος, διότι σε κάθε περίπτωση το ευεργετικό αποτέλεσμα των ανωτέρω διατάξεων καταλαμβάνει μόνον ελλείμματα που έχουν δημιουργηθεί έως 1.7.2005 (ΕλΣυνΟλ. 1374/2021, σκ. 12), ενώ το διαπιστωθέν εν προκειμένω έλλειμμα αφορά επόμενο έτος (2006).

17. Περαιτέρω, από τη διάταξη του άρθρου 25 παρ. 1 του Συντάγματος, συνάγεται, μεταξύ άλλων, ότι η αρχή της αναλογικότητας λαμβάνεται υπόψιν για την ερμηνεία και εφαρμογή οποιουδήποτε κανόνα δικαίου και εφαρμόζεται στους κάθε είδους περιορισμούς που μπορεί να επιβληθούν στα δικαιώματα του ανθρώπου ως ατόμου και ως μέλους του κοινωνικού συνόλου, όπως είναι και το δικαίωμα στην περιουσία. Επομένως, ο καταλογισμός σε βάρος των δημοσιονομικώς υπευθύνων για την αναπλήρωση του προκληθέντος στη δημοτική διαχείριση ελλείμματος, συμπεριλαμβανομένου και του ποσού των οικείων προσανξήσεων, ως μέτρο που πλήττει το δικαίωμα στην περιουσία του καταλογιζομένου υπόκειται στην αρχή της αναλογικότητας, υπό την έννοια ότι για την επιβολή του απαιτείται η τήρηση μίας δίκαιης ισορροπίας μεταξύ αφενός του σκοπού δημοσίου συμφέροντος της αποκατάστασης της δημόσιας διαχείρισης και αφετέρου της προστασίας των περιουσιακών δικαιωμάτων του καταλογιζομένου, ώστε να μην υφίσταται δυσανάλογη και υπερβολική επιβάρυνση (ΕλΣυν Ολ. 2121/2021, 1824/2019, 1929/2018). Η κρίση αυτή του δικαστηρίου σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της αναλογικότητας και τον τυχόν προσδιορισμό από αυτό του ύψους της μείωσης σχηματίζεται με βάση τους κανόνες της κοινής πείρας και λογικής, από την εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών και χωρίς υπαγωγή του

πορίσματος σε νομική έννοια, ώστε να μπορεί να νοηθεί εσφαλμένη εφαρμογή του νόμου. Κατ' εξαίρεση, ο προσδιορισμός του ύψους της μείωσης που καθορίζεται από το δικαστήριο κατά την εκδίκαση της σχετικής έφεσης υπόκειται σε αναιρετικό έλεγχο για παράβαση των ανωτέρω διατάξεων, μόνο αν κριθεί ότι το δικαστήριο αυτό υπερέβη τα άκρα όρια της διαγραφόμενης από τις εν λόγω διατάξεις εξουσίας του (ΕλΣυν Ολ. 1321/2023, 347/2021, σκ. 42 - 47, 2009/2020, 6/2019 κ.α.).

18. Εν προκειμένω, το δικάσαν Τμήμα έκανε δεκτό ότι το σύνολο του ελλείμματος για το οποίο ευθύνεται ο ήδη αναιρεσείων είναι ουσιαστικό και αντιστοιχεί σε ισόποση πραγματική ζημία στη δημοτική διαχείριση, προελθούσα από την υπεξαίρεση του ως άνω χρηματικού ποσού των 4.394.733,81 ευρώ, λαμβάνοντας δε υπόψιν την αξιόποινη συνδρομή του αναιρεσείοντος στην υπεξαίρεση του εν λόγω ποσού από τον ..., έκρινε ότι δεν δικαιολογείται οποιαδήποτε απομείωση του καταλογισθέντος ποσού και των αναλογουσών προσανξήσεων, κατ' εφαρμογή της αρχής της αναλογικότητας. Ως εκ τούτου, το δικάσαν Τμήμα, λαμβάνοντας υπόψιν και εκτιμώντας τα πραγματικά περιστατικά της υπόθεσης, τη ζημία σε βάρος του Δήμου Θεσσαλονίκης, τη συμμετοχή και την υπαιτιότητα του αναιρεσείοντος στη δημιουργία του ελλείμματος, κινήθηκε εντός των ορίων της διαγραφόμενης από το άρθρο 25 παρ. 1 του Συντάγματος διακριτικής του ευχέρειας, απαραδέκτως δε ζητείται από τον αναιρεσείοντα η κατ' ορθή εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών της υπόθεσης περαιτέρω μείωση ή και εξάλειψη του καταλογισθέντος ποσού, καθώς ο προσδιορισμός του ύψους της μείωσης από το δικαστήριο της ουσίας, εφόσον βρίσκεται εντός των ορίων της διακριτικής ευχέρειας αυτού, όπως εν προκειμένω, δεν υπόκειται σε αναιρετικό έλεγχο. Επομένως, ο τέταρτος λόγος αναίρεσης πρέπει να απορριφθεί.

19. Κατ' ακολουθίαν των ανωτέρω, η ένδικη αίτηση αναίρεσης πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό της και να διαταχθεί η κατάπτωση του κατατεθέντος παραβόλου υπέρ του Δημοσίου (άρθρο 310 παρ. 1 ν. 4700/2020).

20. Τέλος, το Δικαστήριο, εκτιμώντας τις περιστάσεις, κρίνει ότι πρέπει να απαλλαγεί ο αναιρεσείων από τα δικαστικά έξοδα των αναιρεσιβλήτων (άρθρο 314 παρ. 3 ν. 4700/2020).

Για τους λόγους αυτούς

Απορρίπτει την αίτηση.

Διατάσσει την κατάπτωση του κατατεθέντος παραβόλου υπέρ του Δημοσίου.

Απαλλάσσει τον αναιρεσείοντα από τα δικαστικά έξοδα του Ελληνικού Δημοσίου και του Δήμου Θεσσαλονίκης.

Κρίθηκε και αποφασίστηκε σε τηλεδιάσκεψη στις ..., κατ' εφαρμογή του άρθρου 295 παρ. 2 του ν. 4700/2020.

**Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΣΩΤΗΡΙΑ ΝΤΟΥΝΗ**

**Ο ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΟΣ**

**Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΡΑΣΑΒΒΙΔΗΣ**

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση, στις 4 Μαρτίου 2026
(βλ. πρακτικό δημοσίευσης με όμοια ημερομηνία).

**Η ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΜΑΡΙΑ ΒΛΑΧΑΚΗ**

**Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ ΤΣΑΛΑ**